

PLENEROWA WYSTAWA WIERSZY
III OGÓLNOPOLSKI KONKURS POETYCKI
IM. JÓZEFA BURSEWICZA
„O ZŁOTĄ METAFORĘ” I „O METAFORĘ NIEPODLEGŁĄ”
SZCZECIN 2018

III OGÓLNOPOLSKI KONKURS POETYCKI IM. JÓZEFA BURSEWICZA

NAGRODY „O ZŁOTĄ METAFORĘ”

NAGRODA GRAND PRIX

IWONA ŚWIERKULA
/FLAMING/ WARSZAWA

Zaparzyć słowa

*oswajam słowa
najwięcej łowię ich w nocy
ale za śliskie uciekają
czasem ich brzmienie miękkie jak futro kota
są też takie które wypuszczam na wolność
gdy je zaplatam w atrament skręcają w warkocz marginesu
tłuką się o papier
a długopis dalej skrobie*

*słowa wykorzenione z milczenia
gotują się zdania
i kartka bulgoce jak czajnik*

*czy chcesz bym i tobie zaparzyła z fusosłów
herbatę
dopóki pamięć wszystkożerna dnia nie polknie*

Odzyskiwanie czasu

*rozpuszczam się w nerwach
bo uciekł mi autobus sprzed zaplanowanego dzisiaj
mogę teraz wyciągnąć przeszłość z dziurawej kieszeni
i oglądać wspomnienia od wewnętrznej strony
odlecieć na dywanie wyobraźni
albo mogę zamknąć się na cztery spusty bezmyślności
wyklócać się z zegarem o każdą sekundę
wystukując palcami jeszcze szybszą melodię*

wybieram gołębia który z kałuży sączy słońce

Przeciąg

*w korytarzu potrąca łokciem
nie mówi przepraszam
papiery wymieszane z wróblami
a on rozbija bezruch
i pełny odlatuje*

*znowu serce zajęte
a najbliższy postój może za lat dziesięć
rzeczy nie mieszczą się w walizce
drobne sprawy rosną
a wielkie wysiadają na stacjach*

*gdy przeciąg długi jak jadący pociąg
dziewczyzna nie wie dokąd
może to tylko miłość*

III OGÓLNOPOLSKI KONKURS POETYCKI IM. JÓZEFA BURSEWICZA

NAGRODY „O ZŁOTĄ METAFORĘ”

NAGRODA II

JACEK TATAR
/lisikon/ WARSZAWA

Być albo nie być

Wsiąść na statek i wyjechać – marzy ten stary pijak, który przez pół życia był znanym pisarzem, ale potem osunął się w pustkę braku inspiracji, w przepaść zdań, które drażniły zwyczajnością i wywoływały śmiech młodych czytelniczek. Wsiąść na statek

i wyjechać – powiedział to już kiedyś, miał wtedy siedemnaście lat i tylko kilka monet w kieszeni, więc zamiast biletu kupił oranżadę tej chudej Baśce, która potem została jego żoną. Och, życie – wzdychał potem tyle razy, bo ona wolała listonoszy i chłopaków kręcących się na

boczniczy kolejowej, drażniły ją jego długie zdania, te niekończące się cytaty z Dostojewskiego i Mrożka. Och, życie, ty ironiczna dziwko – powiedział na jej pogrzebie, bo któryś z młodych kochanków był mniej cierpliwy od niego, z rozbitego samochodu wyniesiono

dwa ciała połamane i jakieś takie małe, niemal jak korpusy jakichś nieznanymi ptaków. Po powrocie do domu napisał fragment rozdziału, w którym jej grób był okrętem, a potem wydawało mu się, że popełnił zbrodnię. Życie to kryminał – charczy ten drugi pijak, który

nigdy nie był nikim, ale może to on ma rację.

Matki

Kobiety, które zostały matkami przypadkowo i jakby zniecka nie były przecież mniej przywiązane do swoich dzieci niż absolwentki szkół rodzenia i planowania ciąży. Życie się ciągle wykluwa w najmniej spodziewanym miejscu i momencie, chwasty wyrastają w szczelinach

chodnika, a młode brzozy w rynnach opuszczonych i zaniebanych domów. Oto msza celebrująca boga przypadku, nabożeństwo ku czci popędów i poimprezowych kaprysów. Znużone kobiety z bogatych domów, które fundowały swoim synom i córkom lekcje gry na

pianinie i naukę obcych języków u native speakerów nie są przecież lepiej wspomniane niż robotnice, które po nocnej zmianie zapomniały nawet zrobić kanapki do szkoły, a na zebrania przychodziły w połatanych płaszczach, chowając zniszczone ręce pod blatem

ławek. Podobnie bezdomne kocięta nie tęsknią chyba za ciepłem domu, którego nigdy nie miały. Ale być może na swój sposób zawsze będą pamiętać smak mleka, które wysysały tuż po urodzeniu.

Królik

Jęczące samochody przecinają upał i parkują w najbardziej nieodpowiednim miejscu. Młodzi mężczyźni w rozpiętych koszulach, z papierosami w ustach znaczą teren śladami swoich eleganckich mokasynów. Gdzieś daleko stąd wylewają morza i wybuchają

wulkany, ale to miasto jest teraz senne, jak miś koala z filmu przyrodniczego, który oglądaliśmy wczoraj wieczorem. Kobiety wachlują się dostojnie, jakby miały nadzieję, że odpędzą to życie, że natchnionym gestem przywołają aktorów z dawnych

romansów. Nasze grzechy przypominają zwierzęta przejechane na autostradach – mówi ktoś tuż nad moim uchem i myślę o nowoczesnej poezji, która podobnie jak nowoczesne życie jest coraz mniej zrozumiała i coraz bardziej eksperymentalna, jakby świat

nieustannie wykonywał na nas doświadczenia, wypróbowywał na nas lekarstwa sztucznej inteligencji i technologii kosmicznej. I oto nagle na trawniku pojawia się królik, skacze beztrąsko i zaczyna gryźć trawę. Gdzie jest kapelusz, z którego wszystkich nas ktoś wyciągnął?

III OGÓLNOPOLSKI KONKURS POETYCKI IM. JÓZEFA BURSEWICZA

NAGRODY „O ZŁOTĄ METAFORĘ”

NAGRODA III

ANNA PILISZEWSKA
/ANGELIKA/ WIELICZKA

len

*w ciepłych podmuchach, w drzeniu drobnych listków i łodyg
modrzy się zagon lnu – jak cudowna przypowieść o nadmiarze
błękitu, jak oczy*

*starej kobiety,
co mieszka w krzywej chałupce niczym z baśni wyciętej, w porykiwaniu
krów i w jasności czerwcowego powietrza kręcą się mleczne włosy i różowieją
dłonie – zradłone, przyozdobione fioletową mozaiką
żyłek i są dwa serca*

*lukrowane, z piernika
na pękniętym talerzu i cerata w drobinach piernikowych okruchów
na stole z rozchwianą nogą. w izdebce z duszą cierpliwą*

*na drewnianym krzeselku drzemie stara kobieta – pomarszczone
powieki pilnują niebieskich źrenic,*

*a przedmioty czuwają,
gdy lnieje ...*

lisienie

*jesienią rudziejemy
razem z liśćmi w ogrodzie –
wietrzymy poranne chłody
i chyłkiem zmieniamy futra, zanim dotknie nas
mróz.*

*jesienią przynależymy do plemienia Vulpini
- lisiejemy. [nie próbuj
głaskać karku
pod włos!]*

*przyglądamy się
sobie
- naszej lisiej naturze.*

*listopad w czerwonej szubie
wyszczerza pomura cienie –
nim zadrąśnie pazurem, nim mrozem
liźnie po oczach,
jesienią zapadamy*

*w permanentne
lisienie.*

niebo jak las

*i przeszli ludzie, wycięli drzewo,
posadzili świat.*

M. Jurkowska

*kurczy się senna przestrzeń
- mężczyźni z cyrklem i okiem
przechodząc, zwijają zieleń.*

*drzewa o potrzaskanych
pniach, o omdlałych gałęziach jak odrąbane
ręce – już w stertach, już policzone.*

*ciężki łomot
wiertarki kamieniuje powietrze.*

*zwierzęta
podnoszą głowy, czujnie strzygą uszami,
wietrzą obcą woń spalin. zbite*

*w stada, czekają
aż przyjdzie Bóg – otworzy niebo.*

III OGÓLNOPOLSKI KONKURS POETYCKI IM. JÓZEFA BURSEWICZA

WYRÓŻNIENIA „O ZŁOTĄ METAFORĘ”

WYRÓŻNIENIE

ELA GALOCH
/kabała/ TUREK

Echa

*W letnie południe najlepiej położyć się pod jednym z tych starych pni,
zapomnieć o sobie; rozkołysać się jak pod wzorzystą parasolką jaśnie pani.
Park wydaje się bardziej dostępny, pełen głosów: spacerujące bony,
państwo w łodzi, rozszczebiotane hrabianki. Bo rozmowy ptaków
są inne niż w lesie czy wiejskim sadzie.*

*W październikowej, zgęstniałej przestrzeni pałac powoli wychładza się.
Ogromny, biały jak zjawy na tle kolorowych jesionów i buków. Ograbiony
ze strojnych drzwi, nagi niczym podniszczony grobowiec, ze schodami
przepełnionymi widmowym szeregiem obcych żołnierzy. Boi się opowiadać,
bo ich wyciągnięte dłonie z wygaszonymi kagankami są jak bagnety.*

*Jeszcze tylko w wyobraźni snują się smaki; kryją się po kątach półmiski
z sarniną, trufkami; skomlą rozrzedzonymi godzinkami kucharek.
Bo przed czerwonymi lunami wojny pouciekali lokaje w strojnej liberii,
ochmistryni; pokojówki, ogłupiałe niczym jaskółki przed burzą.
Nawet dziedzic zniknął jak zwykły człowiek, kłując laską stangreta.*

*I przyszedł czas, gdy zamiast ognia otworzyła się późnojesienna pustka,
gdzie tylko wrony nad wysmukłymi topolami, spędzone z gniazd
przez starego pastucha Ignaca, krążą rozkrakane, niewybaczające.*

Trzy secesyjne kobiety

*Na drugim piętrze gra na pianinie i zapalała papierosa, sufrażystka,
a chce mieszkać po pańsku: makaty, lampy, otomany. Zawsze myślała,
że święci przesypiają życie na zapiecku. W szybkich interesach
nie ma wrażliwego sumienia. Nie potrzeba poezji – a dymiących
kominów. Z dawnego dostatku zostało parę sztuk cienkiej porcelany,
trochę niemodnych sukien i książki. Obca wydaje się recepta na szczęście:
najpierw pomyśleć, a później oswajać świat.*

*Po porodzie właścicielki kamienicy: korowody mamek, pokojówek,
wychowawczyń wypełniają całą przestrzeń. Ale i tak dla zamożnej wdowy
życie przyszłe jest o wiele łatwiejsze, trzeba się tylko liczyć z wiecznością,
a tu jest się zależnym od niezliczonych inspektorów, etykiet i praw.
Każdy mierzy według swojej miary. Według swojego życia i spraw:
ma cudowne dzieci, ale czasami doprowadzają ją do oblędu.*

*Naprzeciwko kobieta w fioletach, znużona małżeńskimi zradami,
coraz częściej pisze w dziennikach, że jest córką dziedzica i chciałaby
nie pamiętać zimą, tylko dni pełne światła; gołębie i otwarte drzwi,
przez które wchodziłyby wszystkie koty. Tu zawsze pada śnieg,
stalowe niebo i brzęczą szyby: bo na początku trzeba nauczyć się
nie mówić całej prawdy, potem przeklinać, a dopiero na końcu
zapominać.*

Migawki z początku dwudziestego wieku

*Rozrywa się ściana rzeki i wchodzimy na przykościelny plac
z wiejską kapelą, wtapiającą się w ceremonię ślubu, tam gdzie zielone gałązki
zdobią końską uprzęż. Z karczmy dochodzi echo spierających się Żydów
i harmonii. W wiejskim sklepie gną się półki od wyrobów ze skóry i żelaza.
Grubokościste, rumiane dziewczyny za cmentarzem pasą gęsi;
na pańskim polu bose dzieci pieką kartofle.*

*Pijany dziedzic przegania żebraków. Zaniedbał wszystko, ale dwór
ma kamienne fundamenty. Ocienione okna pamiętają Napoleona i trwają
za swojego właściciela, pomimo że w sadzie kilka zabiedzonych krów
i koni. Namiętność zapędziła go w koziego róg, chociaż twarz żony sąsiada
jest nalana i stara. Ale to, co rani przy świetle, podoba się w ciemnościach.
Nawet zazdrość staje się przyjemnością. Może we wszystkich kobietach
tkwi instynkt pająka: w wielkiej damie i służącej? Ale można je przekupić
spojrzeniem, komplementami. Dać napiwek lokajowi i przymilić się
do dworskiego pieska.*

*W gazetach zamiast polityki, ogłaszają się sprzedawcy węgla i spirytyści.
Wróżki nie potrzebują kart do przepowiadania powodzi i wojny.
Namawiają, żeby oglądać kobiety o dwóch głowach, woskowe figury
generałów i morderców. Przyjaźń i miłość to tylko słowa, każdy myśli
o sobie. Jedynie po rozłące długo patrzymy sobie w oczy:
wtedy w powietrzu jest tyle jasnego nieba.*

III OGÓLNOPOLSKI KONKURS POETYCKI IM. JÓZEFA BURSEWICZA

WYRÓŻNIENIA „O ZŁOTĄ METAFORĘ”

WYRÓŻNIENIE

MAGDALENA CYBULSKA
/BODZISZEK/ ŁÓDŹ

***

Lubisz małe, wiejskie cmentarze. Wędrujesz wśród obcych nazwisk, dat urodzin i śmierci. Tak niewiele o nich wiesz. A chcesz ułożyć wielowątkową opowieść. Z dawno wyblakłych godzin i minut. Przypalonych garnków, podartych marynarek, zardzewiałych nożyczek. Masz czas. Po drewnianym kościółku została rzeźbiona framuga drzwi, przyklejona do kaplicy cmentarnej. Na pamiątkę. Reszta gdzieś przepadła po drodze. W tym całym ludzkim zamieszaniu. Dzień jest taki jasny. Ni to zima, ni to wiosna. A może już światłość wiekuista wypełniła przestrzeń. Pola po horyzont. Płaska przyszłość i przeszłość. Pachną suche trawy. Żółty przystanek. Pudełeczko dla ludzi i koników polnych. Wyrósł na tej nieurodzajnej ziemi. Podobno w tygodniu coś tu jeździ, ale rozkładu nie ma. Więc kiedy zjawi się autobus wiedzą tylko wtajemniczeni. A może czekanie na cud nic nie pomoże. Święci zamknęli się szczelnie przed mrozem w swoich kapliczkach. Zasunęli franki. Opuszczone drewniane i murowane młyny. Tracą deski, schody, wróble. Odklejają się od świata. Zielenieją. Tylko rzeczka cierpliwie liczy kamienie i muszelki ślimaków. Czy wszystko się zgadza na tym świecie. Chodzimy po lodzie. Staw biały. Po sam czubek rzęs. Ale nie wierz w tę bajkę. Bo nie wiadomo, co jest po drugiej stronie. Tej kruchej tafli.

***

Pod śmietnikiem ktoś wystawił Ostatnią wieczerzę. Chrystus i apostołowie z pierwszymi płatkami śniegu na policzkach, jacyś zużyci i zmęczeni. Bez ciepłych bamboszy na stopach. Jakby nie z tego wieku. W tej staroświeckiej ramie. Dziś źle wyglądają na ścianie. Nie pasują do lososiowego koloru. Mieli dobre i długie życie. W jakimś domu spędzili cudowną młodość. Wśród rosółów, sałatek, wątróbek z cebulką, szarlotek, nalewek owocowych. Plotek ze świata ludzi i zwierząt, wiadomości sportowych, krótkich informacji o mniejszych i większych wojnach, koncertów życzeń. Gdzieś strzelano gole, gdzieś zatrzęsała się ziemia, gdzieś wybuchła polityczna afery. Szacowano liczbę ofiar. Pewnego dnia wszystko się skończyło. Radio umilkło. Odeszli ci, którzy mieli żyć wiecznie. Dreptać z kuchni do dużego pokoju, karmić zimą sikorki, podlewać paprotkę, łykać tabletki. Opowiadać bajki kolejnym wnukom. Pod śmietnikiem, obok butelek po wódce, ktoś wystawił Ostatnią wieczerzę. Jakby miał nadzieję, że komuś się ona jeszcze przyda. Kiedy inne sposoby zawiodą.

Do wyburzenia

Z okna kamienicy chce wyskoczyć firanka. Rośnie w niej czarny strach przed pustką. Pęcznieją kolejne dni. Jak kasza w garnku. Cisza. Wszyscy bowiem ją opuścili. A ona na trzecim piętrze. Łapie wiatr. Trochę wiosenny. Pełen srok i wróble. Pachnący zupą mleczną. Nawet te nieznośne dzieci gdzieś zniknęły. Wyrósł z głupich zabaw. I nikt firanki nie szarpie ani nie ciągnie. Choć nigdy nie modliła się o święty spokój. Bo ten jest najgorszy. Między jej zakładkami nie zimują biedronki. Zapomnieli zamknąć okno. Na parapecie czasem kielkuje para gołębi. Ale nie mogą się przyzwyczajać do tego miejsca. Wielkiego, samotnego salonu. W którym słońce lubiło zawsze dłużej przebywać. Wędrować między stołem a krzesłami. Bo jego historia się skończyła. Codziennie tamtędy przejeżdżam. Czekam aż jej już nie będzie. Urwie się z tego życia. Nie pozostanie nawet biała niteczka. Ślad krwi.

III OGÓLNOPOLSKI KONKURS POETYCKI IM. JÓZEFA BURSEWICZA

WYRÓŻNIENIA „O ZŁOTĄ METAFORĘ”

WYRÓŻNIENIE

PAWEŁ ŚLUSARCZYK
/Ridcully/ ZAKOPANE

Może kiedyś odłożę taki dzień ...

*Może kiedyś odłożę taki dzień
jak książkę nieprzeczytaną*

*nie wypiję za zdrowie ciała
za duszę nie przesunę paciorka*

*opróżnię kieszenie z kart kredytowych i trosk
zdejmnę koszulę codziennej pogoni*

*odejdę jak banita w średniowieczne mroki boso
by nogi mnie prowadziły
a nie buty we współczesnym tempie*

*z nieheblowanych miesięcy
taboret wystrugam
by mogło na nim usiąść
kilkadziesiąt minut spokoju*

może kiedyś odłożę taki dzień

O wolności

*ile się jej zmieści w nożu
leżącym jak konar wyrzucony z jeziora
zawsze po prawej stronie talerza
po lewej – drugi niewolnik o kształcie widel*

*a ileż swobody mają przyspawane do nich dłonie
solidne nity kotletów
stoją na baczność savoir-vivre*

*napędzane bez przerwy kursują pociągi
ze stacji Talerz do stacji Usta
wszystko zgodnie z rozkładem jazdy*

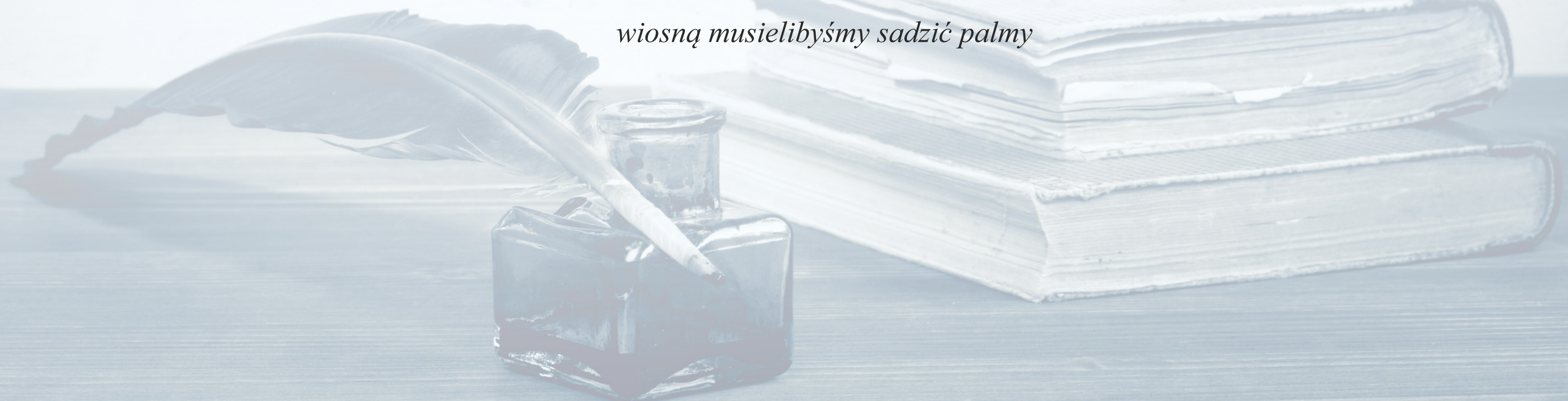
*wszak wolne jest tylko wino w kartonie
jazda na gapę i dusza ateisty*

O zimie

*pierze kalesony
czyści kominy
łamie nogi
lepi bałwany*

*gdyby była trochę łaskawsza
trochę cieplejsza
jak serce matki
lub śpiew słowika*

wiosną musielibyśmy sadzić palmy

III OGÓLNOPOLSKI KONKURS POETYCKI IM. JÓZEFA BURSEWICZA

NAGRODY „METAFORA NIEPODLEGŁA”

NAGRODA II

MAŁGORZATA HRYCAJ
/Penelopa/ SZCZECIN

niepodległa

*trudno stwierdzić kiedy to się zaczęło
zależność wzajemne bytowanie
zbiorowa odrębność*

*ciemne pola bitew i szum skrzydeł
radość zwycięstw gorycz kłęski czarny
kir słowa kruszące kajdany*

*nic nie łączy tak jak wspólny wróg
bunt przeciwko należnym prawom
siłą czy podstępem odebranych
zmieniający Gustawów w Konradów
i dylemat: bić się albo nie być*

*wymazana z mapy historii powstała
by budować nowe dni*

*nic tak nie łączy jak wspólny wróg
i nie boli jak wróg z jednej krwi*

*pojedynczy niepowtarzalni połączeni
niewidzialnymi więzami do jej strzech
powracamy/nawet klócić się tu prościej/*

*bo nie zginęła póki żyjemy ...
niepodległość jest rozpiętym między
nami mostem*

ślebodna

*nienawidzę niektórych słów
/zawsze/musisz/
cierpliwie/czekać/*

*to jak
życie na walizkach
nie wiadomo w którą stronę*

*szklanka letniej herbaty
pusty peron
ostatni akord*

cisza

*trony wersale korony
za tętent koni rozgrzany
do czerwoności*

ból radość do euforii

*jestem nieodrodną córką
z miodosytnią w oczach*

*stare wierzby nokturny
hulajdusza*

*nie jestem tabula rasa
nie kocham anglika*

nie pisz do mnie witaj

biało – czerwona

*biel jest symbolem czystości
może również oznaczać bezsilność
czerwień kojarzy się z krwią / często
niegodziwie przelana/*

*„są w ojczyźnie rachunki krzywd”^{*}
ale barwy ma ściśle związane
nie czerwone ani białe
jak chleb i wino słowo które
stało się krajem
uświęcona codzienność*

*taką wagę ma polska
niepodległość*

* Wł. Broniewski, „Bagnet na broń”

III OGÓLNOPOLSKI KONKURS POETYCKI IM. JÓZEFA BURSEWICZA NAGRODY „METAFORA NIEPODLEGŁA”

NAGRODA III

ANNA PILISZEWSKA
/kwadra/ WIELICZKA

a może było tak

Tylko umarli widzieli koniec wojny.
Platon

*kiedy już wykrwawiła się
ciemność
przypęłnął świt
w pożodze złotej*

*pokaleczone salwami
echo
zatracało się w swoim krzyku
i zapalały się kłosa zbóż
i ogłuchły od huków armatnich
drozdy*

*maratończycy
biegli
w hełmach z jasnej stali
aby strach swój wyprzedzać
strzelając i płacząc*

*aż na Golgocie stanęli
w wawrzynowej koronie
pod niebami z popiołu*

ale czy było tak?

Pamięć

*Majowy szelest ciszy – konwalia bielą podzwania.
Nów i pełnia. Przy studni ojciec wiadrem zabrzącał –
przetoczyła się ziemią niejedna gniewna wichura, niejedna szarża.
A dzisiaj spokój senny, senny deszcz. Grafit nieba i tęcza ...*

*Nie trzeba mężów żegnać, modlić się nocami
by wrócili jak ptaki w gniazdo skryte w jaśminach.
Nie musi żadna siostra prać skrwawionych szarpi,
żadna matka nie będzie oplakiwać syna.*

*Swobodny wiatr przeturla liść ubrany w swobodę.
Wolność nagle wykrzyczy sójka – i piskłeta
strzepną z piórek niepokój. Zły sen się nie zdarzy.
Skrzypią krzyże spróchniałe i przydrożna święta.*

*Pod wierzchnią warstwą gleby spią guziki i szable,
i kości bezimiennych korzeniami przerosły.
Dla nich sen – wieczne odpoczywanie. Pamięć
i znicz słoneczny. Szronu lodowy kosmyk ...*

Wiślany brzeg

*Fanfary, rogi, hasła bez odzewu,
zmagania z fatum, krwawe blizny frontów;
posłuchaj tylko wodnic, syren śpiewu
- poczujesz zapach armatniego lontu
i ujrzysz patrol konnicy na brzegu,
z lancami w dłoniach, w niezmożonym biegu.*

Wisła, Marek Szczerbiński

*Brzeg wiślany szeleści wachlarzami situ,
fala dziwi się niebu i leniwie pluska –
wodna wstęgo!, widziałaś żołnierzy w szeregu,
bagnet w słońcu rozbłyskał jak syrenia huska.*

*Jeśli ucho przyłożyć do rodzącej ziemi,
tętent koni usłyszysz, echa walk, szczęk broni.
Dziś sen wieczny umarłych cichutko kołysze.
Przystaną, klęknij na brzegu, by się im pokłonić ...*

III OGÓLNOPOLSKI KONKURS POETYCKI IM. JÓZEFA BURSEWICZA

WYRÓŻNIENIA „METAFORA NIEPODLEGŁA”

WYRÓŻNIENIE

MAGDALENA CYBULSKA
/DYMÓWKA/ ŁÓDŹ

Pamięci Benedykta Dybowskiego

Przyszedł na lekcję biologii trochę podobny do Darwina. Zesłaniec na Syberię. Wielu stamtąd nie wróciło. Tajga zamknęła im oczy na zawsze. Biel, wokół tylko biel. Tak trudno sobie ten pejzaż wyobrazić. To groźne piękno. Bajkał pełen tajemnic. Zwierzęta, których nikt nie nazwał. Trzeba było o nich opowiedzieć. Żyły bowiem w głębinach z daleka od ludzkiego oka. Wielkie morze Buriatów – na mapie świata wskazał małą plamkę. Koniec dziewiętnastego wieku. Archipelag Gułag jeszcze przed nimi. Ale na razie Benedykt Dybowski z zachwytem pochyla się nad wyłowionym skorupiakiem. Zazdroszczę mu. Jaka kręta ścieżka go tutaj przywiodła. Bez ojczyzny. Pod lodem próbował odnaleźć prawdę.

Cmentarz z I wojny światowej

Z jednej strony Niemcy, z drugiej Rosjanie. Gdzie postawić znicz? Pośrodku? Pod śniegiem nagrobki. Jeden przy drugim. Równiutkie rzędy żołnierzy. Wiosną kwitną tu zawilce. Białe dywan. Graby i buki. Uczyliśmy się tutaj historii i botaniki szczegółowej. Imion poległych i imion roślin. A pomiędzy coś brzęczało, latało, biegło pod stopami. Słowo wolność nasza wychowawczynie odmieniała przez wszystkie przypadki. A my byliśmy wolni po lekcjach. Siedzieliśmy na łące, pod dachem chmur. Paliliśmy papierosy i przeklinaliśmy. A śmierć wydawała się zbyt odległa, aby była prawdziwa. Istniała w innym wieku. Tylko przytulia czepna o drobnych kwiatach wciąż tuliła się do ich mundurów.

Pamięci Marii Piotrowiczowej

Mario, może miałabyś dużo znajomych na Facebooku, którzy pamiętaliby o twoich urodzinach. Dzisiaj tylko kamienna tablica przypomina, że zginęłaś podczas powstania styczniowego. Teraz rośnie tu las i nowe domy. Toczy się powoli rzeczka. Jeżdżą dzieci na rowerkach. Mario, wychowałaś się w kraju, którego nie było. Istniał tylko w opowieściach. Nie wiem jakie to uczucie. Mario, pewnie prowadziłaś blog kulinarny pod tytułem: kuchnia polska. Wszystko na twoim talerzu byłoby tłuste, ciężkie i cudownie pachnące. W szkole opowiadałabyś uczniom o początkach pewnego państwa nad Wisłą. Ale to nie byłaby twoja pasja. Grzebanie się w przeszłości. Szukanie bohaterów i zdrajców. Przegranych i zwycięzców. Mario, nie miałaś czasu, aby wszystko dokładnie przemyśleć. Gdybyś przeżyła tamtą bitwę, długo byś czekała na wolność. Zamiast czerwonych szpilek nosiłaś krew na kubraku. Nawet nie zdążyłaś się dowiedzieć czy grożą ci choroby nowotworowe i czy jesteś w grupie ryzyka. Zginęłaś z rewolwerem i kosą w ręku. Tak mówią. Na zajęciach z przysposobienia obronnego strzelaliśmy z wiatrówki. Ani razu nie trafiłam. Ale ty chyba byłabyś lepsza, Mario. Może byś dostała piątkę ze strzelania i zakładania maski przeciwgazowej.

III OGÓLNOPOLSKI KONKURS POETYCKI IM. JÓZEFA BURSEWICZA

WYRÓŻNIENIA „METAFORA NIEPODLEGŁA”

WYRÓŻNIENIE

LUDMIŁA RAŻNIAK
/L. Ferdek/ KOSZALIN

Refleksja związana z Dniem Niepodległości

*Wolność. Po co wam wolność?
gdy wasza młodość
innymi szlakami szła
Miłość Ojczyzny nie rozpoznana
ginie w prozaicznych uciechach dnia
patriotyzmu kraju nikt wam nie wpoił
chcecie życie tylko lekko brać
błędy systemu zrobiły swoje
zatarły bohaterskie wczoraj
historycznych dat*

*zrywy powstańcze ... determinacja
i charyzma „Dziadka”
legionów znoje ... przelana krew
oto ... Niepodległa
święci dziś swoje sto lat
w niej twoja i moja
tożsamość zawarta
powód do dumy – zerwała pęta
niewoli trwającej ponad wiek*

*więc gdy biało-czerwona
na jesiennym wietrze załopocze
winniśmy jej Miłość i Cześć*

*(wiersz napisałam zbulwersowana wypowiedziami
prasowymi młodzieży dla której 11. listopada
„to tylko dzień wolny i nic więcej”!)*

Niepodległa ...

*szarpana przez wieki
zakusami wroga
gnębiona za niezależność
okupiona morzem krwi i łez
jej najlepszych synów
po 123 latach powstała z letargu
dzięki determinacji Józefa Piłsudskiego
i mężów stanu
ceniących wolność Ojczyzny
jako wartość nadrzędną
gdyż nic nie zdoła
stłamsić honoru*

*od przewagi wroga
zawsze silniejszy jest gniew*

*urodzony w niepodległej
czy umiesz docenić
wolność niezawisłość
swobodę słowa i wiernie jej strzec
czy wiesz co to miłość
i duma narodowa
żeś Polak spod znaku Orła*

*pamiętaj w twoich żyłach płynie
biało-czerwona krew*

***

*ptakom podobni
wolność w genach
nosimy*

*ptakom podobni
ulegamy zniewoleniu
drapieżników*

*ale dopóki serce
w piersi bije
pęta niewoli
nawet najcięższe
zrywamy*

*bo z piastowskiego
gniazda orłów
niepokonany niezwyciężony
nasz ród*

*i choć latami bolesne
rany ...*

*rozwieramy skrzydła
do lotu*

*bo na tle biało-czerwonej
haftowane krwią poległych
przyświeca*

OJCZYŻNA HONOR BÓG

III OGÓLNOPOLSKI KONKURS POETYCKI IM. JÓZEFA BURSEWICZA

WYRÓŻNIENIA „METAFORA NIEPODLEGŁA”

WYRÓŻNIENIE

ANNA JAKUBCZAK
/Alina Noren/ SZCZECIN

Zagubiona

*na świętej ziemi konały wiersze
bez symbiozy
rzucone na wiatr jak kamienie
na szaniec
rozbite na czynniki pierwsze
przez lata bez godła miłosnej pieśni
jak cienie ślepo szukające miejsca na
mapie*

*po latach zebrane w tom
zmartwychwstaniem
nazwany*

(Nie)podległa

*otwieram książkę na stronie setnej
biało-czerwony łyk
półsłodki jak historia
wycieram pot z czoła
tak jak oni
wycierali z nim krew*

*z refleksją spoglądam na pełne alejki
na których kiedyś upadało się na kolana
drzewa wciąż zakorzenione we wspomnieniach
pieśń po liściach wciąż niesie wiatr*

*o Polsce silnej
nad którą kiedyś (nie) płakał świat*

Ojczyzna

*pamiętam niemoc twoich łez
spływających po policzkach
i tysiącach kości zagubionych we mgłę
twój niemy krzyk
o każdej porze dnia i nocy*

*pamiętam palone listy
dzienniki splamione krwią
cierpkim a posteriori
smakujące jak wino
w trzęsącej się ręce poety*

*dziś cieszę się
że znów się uśmiechasz
Polsko Matko Walecznych*

